

Tarmo teine esimene koolipäev

See oli väga liigutav, kui 11-aastane Tarmo Šamatauskas eile Saue Gümnaasiumis spetsiaalselt temale ostenud trepironija abil ratastoolis aulasse esimese koolikella aktusele jõudis, et pärast kahe ja poole aastast pausi jälle kooliteed jätkata.

Tarmole lisaks õpib erivajadusega lapsi tavakoolides 16 000 ringis. Nii raskete puuetega lapsi kui jahimehe lasu tõttu ratastooli aheldatud ning peaaegu liikumatute kätega Tarmo, on aga vaimsest võimekusest hoolimata omaealiste seas õppimas üksikuid.

Puuetega laste võimalused haridust omandada on kahtlemata avardunud. Erivajadustega lapsi on täna tavalistes kooliklassides kaks korda rohkem kui nelja aasta eest. Võimetekohast õpetust saavad ka lapsed, keda veel mõni aasta tagasi õpetamise väärilisekski ei peetud. Teistega võrdsetest võimalustest oleks siiski ennatlik rääkida. Puuetega laste koolitee sõltub eeskätt nende vanemate visadusest ja kohaliku kooli vastutulelikkusest. Tarmo vanematel, Saue linnal ja gümnaasiumil jätkus õnneks nii visadust kui vastutulelikkust.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus kohustab küll linna või valda andma puuetega lapsele võimalus õppida elukohajärgses koolis, kuid sageli puuduvad seal vajalikud tingimused. Tallinna Vana-

linna koolis õpivad näiteks tavalises kooliklassis ja väheste abivahendite toel pime Maarja ja Allan – seda tänu iseenda tublidusele ja õpetajate entusiasmile. Koolihoonete kohandamisest ligipääsetavaks kõigile lastele üksi ei piisa, sest koolis käimine võib osutuda võimatuks ka takistusraja-

” Puuetega laste koolitee sõltub nende vanemate visadusest ja kohaliku kooli vastutulelikkusest.

sarnase koolitee ja sobiva transpordi puudumise tõttu.

Seadus ei näe ette kohta ja tasu abiõpetajale, keda Tarmo-sarnased lapsed koolis kindlasti vajavad. Selge ei ole ka see, kes ja kuidas peaks rahastama erivajadustest tulenevaid suuremaid õppekulusid. Seni on kindlalt rahalist toetust saanud erikoolid, kus puuetega lapsed isekeskis õpivad, olles sageli sunnitud juba väiksest peast perest lahus elama.

Erikoolid on kahtlemata vajalikud, kuigi võimalusel tuleks eelistada eriklasside loomist tavakooli juurde. Paljud Haapsalu Sanatoorse kooli vilistlased meenutavad šokki, mis neid omastuguste väikesest maailmast välja astudes tabas. Loomulikult peab vanemale jääma õigus valida, kas panna laps eri- või tavakooli, kuid esmalt tuleb kõigile need valikuvõimalused luua.

Tarmo ja teiste puuetega laste näitel, kes täna juba õpivad tavakoolides, võib väita, et ainelistest ja professionaalsetest võimalustest palju enam loeb mõistev suhtumine. Valmisolek “teistmoodi” olemist ja õppimist tunnustada.